

**Валентина М. Илић<sup>1\*</sup>**

Универзитет у Београду

Филолошки факултет

Катедра за српски језик са јужнословенским језицима

<https://orcid.org/0000-0002-5531-0634>

## МЕТОДИКА НАСТАВЕ СЛОВЕНСКИХ ЈЕЗИКА, КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРА НА XVII МЕЂУНАРОДНОМ КОНГРЕСУ СЛАВИСТА У ПАРИЗУ (2025)

1. У Паризу је од 25. до 30. августа 2025. године одржан XVII међународни конгрес слависта. Први пут у историји Славистички конгрес је одржан у несловенској земљи, на Факултету хуманистичких наука Универзитета Сорбона. Највише заслуга за реализацију Конгреса припада Организационом одбору Француског комитета слависта, који су чинили Олга Артјушкина, Наталија Бернитска (председник), Родолф Боден (потпредседник), Пјер Гоно и Галина Кабакова (секретар). Конгрес је организован уз подршку пројекта Eur'Orbem и Центра за лингвистичка истраживања на Сорбони (CELISO).

2. Први од укупно шест конгресних дана учесници су провели на свечаном отварању, на коме су их поздравили проректор за међународну сарадњу Гијом Фике, управник Института за славистику Елен Мела и председник Међународног комитета слависта Наталија Бернитска. Затим су уследила пленарна предавања истакнутих словенских филолога. Били су то књижевници и преводиоци Борис Акуњин, Ђована Броги и Жорж Нива, као и српски лингвиста Александар Лома, академик САНУ и професор Филозофског факултета Универзитета у Београду. Након њихових излагања организатори су приредили коктел освежења за све учеснике, који су наредне дане проводили у радној и конструктивној атмосфери.

3. На Конгресу је, према индексу учесника из Програма, излагало око 880 слависта из 41 земље света, укључујући и незваничне учеснике из Русије и Белорусије.<sup>2</sup> Разноврсни облици рада, на којима су покретане бројне славистичке теме из области језика, књижевности и културе, са синхронијским или дијахронијским, интердисциплинарним, интермедијалним, теоријским и(ли) практичним приступима чинили су Конгрес врло динамичним. Планирано је и реализовано 88 секција, 42 тематска блока, 6 округлих столова, као и 3 панела са постер рефератима. Они су се међусобно преплитали и текли симултано, али по правилно и пажљиво испланираном ритму. Поред тога, одржане су и 3 презентације – награде *Дар* и одабраних издавач-

<sup>1</sup> valentina.ilic@fil.bg.ac.rs

<sup>2</sup> Према устаљеној динамици, конгреси се одржавају на сваких пет година. Тако је овај конгрес требао да се одржи 2023. године, али је због пандемије вируса корона и руско-украјинских ратних сукоба одложен за 2025. годину. Отуда је носио атрибут *екстраординарни*. Учесници из Русије и Белорусије, уз сагласност Међународног славистичког комитета, нису били званични учесници Конгреса.

ких делатности, а четврти дан Конгреса (28. 8) био је у целости посвећен заседању свих комисија Међународног комитета слависта. Српска делегација била је једна од најбројнијих на Конгресу и имала је педесетак чланова, који су учествовали у свим облицима организације конгресних активности.

4. О настави словенских језика, књижевности и култура на Конгресу се говорило у рефератима који су изложени кроз различите конгресне активности: на секцијама, постер рефератима, заседању комисија Међународног комитета слависта, али и на Округлом столу посвећеном стогодишњици изучавања србистике у Француској.

а) **Секције.** У среду (27. 8), другог дана Конгреса, одржане су две секције (у поподневном и каснопоподневном термину) које су у целости биле посвећене методичким темама и носиле назив *Проблеми и њерсјекџиве насџаве словенских језика, књижевносџи и кулџура*.

На првој од њих (13.30–16.00) представљено је седам реферата учесника из Хрватске, Бугарске, Србије, Аустрије, Немачке, Јужне Кореје и Канаде. Лахорка Плејић Поје и Ана Ђавар представиле су се рефератом *Од филолоџије до школе: џрансфери знања у насџавној џракси*, Ценка Иванова имала је излагање с темом *Изучавање и насџава јужнословенских језика и кулџура: изазови 21. века*, а Зона Мркаљ, представник делегације Републике Србије, прочитала је извод из рада под насловом *Уџоредна анализа насџавних џроџрама (обласџ књижевносџи) у јужнословенском конџексџу*. Реферат насловљен *Уџицај раџова на словенске књижевне сџудије: џодсџуцај џрансџенерацијској дијасџорској џосџјуџословенсџива* имала је учесница Миранда Јакиша, а о алармантној процени стања студија бугарске књижевности у несловенским земљама говорио је Благовест Златанов са немачког универитета Хајделберг. За њим се могао чути реферат *За коџа и зашџџо џреба да џишџемо исџџорију сџарџруске књижевносџи у североисџџочној Азији у ери џлобалној џехнолошкој најреџџика: на џримеру џодучавања корејских сџуденатџа* аутора Чои Чангјан (Choi Junghyun). За крај ове секције планиран је и пажње вредан рад Марије Бондаренко, у коме се полемише о погодности структуралистичке концептуализације глагола кретања у настави руског језика.

На другој, каснопоподневној секцији посвећеној методичким темама (16.30–18.30) реферисало је пет излагача, који су били представници делегација из Шпаније, Казахстана, Аустрије и Немачке. Са Гранадског универзитета два аутора изложила су реферате из области наставе руског као страног језика намењеној изворним шпанским говорницима. Рафаел Гузман Тирадо говорио је о теоријско-практичним питањима семантичке категорије инхоативности у настави, а Бенами Барос Гарсија о карактеристикама употребе глаголског вида шпанских студената који уче руски језик као страни. Занимљиво излагање под насловом *Коришџење корџуса дечје књижевносџи за креирање насџавних маџеријала на словенским и џуркијским језицима* имала је Џема Аманжолова из Казахстана, а инспиративну методичку тему обрадила је и Магдалена Калтсајз, која је изнела критичку перспективу концепта „носиоца језика” у настави руског као страног језика. Настава овог словенског језика била је предмет излагања и Дениса Тарка, који је осветлио перспективе ваншколске наставе руског намењене ученицима основне школе у немачкој средини.



стема. Друга тема обухватила је два саопштења. Аутори првог биле су Љиљана Бајић и Наташа Станковић Шошо. Оне дају осврт на теорију и праксу савремене науке о настави словенских књижевности у контексту студија славистике и истичу потребу да се у савременој пракси развија упоредна методика, са којом се истраживачко поље са појединачне (словенске) књижевности шири ка компаративној књижевности. У другом реферату, који потписује Милан Вурдеља, скреће се пажња на значај развијања (интер)културне компетенције ученика у настави српског као страног језика. Аутор за ову прилику оцртава структуру стилских вежби, заснованих на разноврсним покултурним садржајима, које су прилагодљиве и настави других словенских језика као страних.

Након плодотворне дискусије која је уследила по изложеним рефератима, прешло се на трећу тачку дневног реда, а она се односила на представљање чак трију зборника радова са конференција Комисије за наставу словенских језика, књижевности и култура. Први зборник *Актуални теоретико-методолошки проблеми на изучавању и предавању на славјански езици, литератури и култури II* представила је Ценка Иванова. Садржи десет радова изложених на састанку Комисије у Великом Трнову (Бугарска) 27. и 28. јуна 2019. године. Издавач овог зборника је Филолошки факултет Универзитета у Великом Трнову „Свети Ћирило и Методије”, а уредили су га Ц. Иванова и С. Стаменковић. Његова електронска верзија доступна је на сајту Филолошког факултета у Великом Трнову.<sup>3</sup> Затим је Нина Говедар представила зборнике *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура III* (Скопље, са конференције одржане 2022) и *IV* (Београд, са конференције одржане 2024). Издавач првог од њих је Филолошки факултет „Блаже Конески” из Скопља (ур. Г. Алексова, Љ. Бајић, А. Дучевска, Б. Карапејовски, Н. Станковић Шошо), а други је издао Савез славистичких друштава Србије (ур. Љ. Бајић). У првом зборнику је штампано је 26, а у другом 15 научних радова који се баве питањима и проблемима наставе језика, књижевности и култура у словенском контексту. Електронске верзије обеју ових зборника доступне су на сајту ССДС.<sup>4</sup>

Питања методике наставе закупила су и пажњу слависта на састанку Комисије за лингвистички дискурс. Чак пет реферата имало је методичку усмереност. Алиона Попова (Канада) и Франческа Дала Бернардина (Италија) припремиле су излагање под насловом *Дискурсна перспектива у настави језика и комуникацијских компетенција у контексту интеркултуралне динамике савремене академске образовања*, а Јелена Савич (Белорусија) је говорила о интелигенцији и мишљењу као објектима истраживања и наставе оријентисаних на дискурс. Инспиративно излагање имала је и Ирина Ухванова-Шмигова (Белорусија), која је представила осам димензија дискурса и могућности њихове употребе у креирању нове матрице за наставни модул комуникације на страном језику. Пољска представница Ирина Ролак приредила је реферат под насловом *Пресек дискурсне слике света и вербалног понашања у међународној пословној комуникацији: Искусство у подучавању пољских ситуација највећем нивоу знања руског језика*, док се Димитрина Лесневска (Бугарска)

3 Адреса сајта: <https://www.uni-vt.bg/>.

4 Адреса сајта: <https://ssds.org.rs>.

бавила типологијом говорних чинова у трговачкој преписци као основом за садржај часова студентских вежбања.

г) **Округли сто *Сјо ђодина србистике у Француској***. Захваљујући прегнућима професора Драгане Мршевић-Радовић, у оквиру конгресних активности (у среду, 27. 8) одржан је и Округли сто посвећен стогодишњици изучавања србистике у Француској. На њему су прегледно представљени историјат и савремене прилике универзитетске наставе српског језика на француским универзитетима. Након што су председник Савеза славистичких друштава Србије проф. Рајна Драгићевић и представник српске делегације у Међународном комитету слависта проф. Бошко Сувајцић свечано отворили Округли сто,<sup>5</sup> прочитан је текст проф. Драгане Мршевић-Радовић – *Дојринос Београдској универзитетској развоју србистике у Француској*. Затим су своје реферате изложили и Жељко Тешић и Александар Стефановић, Катарина Беговић, Миливој Сребро, Ливија Екмечић и Јована Сувајцић. Они су говорили о србистици у Француској, граматикама, часописима и енциклопедијама, који су потпора универзитетској настави српског језика и снажењу српско-француских културних веза уопште. Овај округли сто прати зборник радова *Сјо ђодина србистике у Француској*, који су објавили Филолошки факултет Универзитета у Београду и Међународни славистички центар, уз помоћ Министарства културе Републике Србије, Канцеларије за јавну и културну дипломатију и Савеза славистичких друштава Србије. У Зборнику се указује на значајне слависте прегатоце који су утицали на почетке развоја србистике у Француској (Клод Форијел, Адам Мицкјевич, Луј Леже, Ернест Дени, и др.), а потом се пружа прегледна панорама центара у Француској у којима се развијала универзитетска настава српског језика. Да су они градили разгранату мрежу, потврђује чињеница да је у једном периоду у Француској било чак 16 лектората српскохрватског језика. Зборник садржи четрдесетак радова и текстова, који су сврстани у следеће целине: *Слависти који се ђамће, Славистика и србистика на ђочетку XX века: Оснивање Института словенских студија у Паризу; Оснивање лије универзитетских наставника; Србистика у Француској ђосле Великој рат; Париз – Центар славистике у Француској: Сорбона; Стразбур; Бордо; Екс-Марсеј, Рен, Дижон, Нанси; Поајје; Прилози*. Ова публикација представља незаобилазан и драгоцен приручник за свакога ко је заинтересован за богати историјат универзитетске наставе србистике у Француској.

5. Методика наставе на међународним конгресима слависта има дугу традицију. Још је на Првом међународном славистичком конгресу у Прагу (1929) рад био подељен на три секције: историјско-књижевну, лингвистичку и педагошко-методолошку (Белић 1929: 161).<sup>6</sup> На овогодишњем конгресу реферати из области методике наставе су по темама и приступима били изузетно разноврсни и чули су се у различитим облицима рада – на секцијама, постерима и заседањима комисија Међународног комитета слависта. Изложени реферати бавили су се питањима наставе словенских језика од основношколског до универзитетског нивоа, који се уче као

5 Специјални гости овог округлог стола били су Наталија Бернитска, председник Међународног комитета слависта, Пјер Гоно, управник Катедре за славистику Сорбонског универзитета и Арно Гујон, директор Канцеларије за јавну и културну дипломатију Владе Републике Србије.

6 А. Белић „Први конгрес словенских филолога у Прагу 1929. г. од 6–13. октобра”, *Јужнословенски филолози* VIII, 1929, Београд, стр. 160–178.

матерњи или страни језици. У потоњем случају, по броју истраживања доминирала су она која се тичу методике наставе руског као страног језика. На заседању Комисије за наставу језика, књижевности и култура представљена су и три зборника методичких радова, а питања историјата и развоја универзитетске наставе српског језика у Француској била су централна тема Округлог стола и Зборника радова посвећеног стогодишњици србистике у овој земљи. Надамо се да ће методика наставе језика, књижевности и култура у славистичком свету наставити да се гради и развија, те да ћемо на наредном Међународном конгресу слависта у Прагу 2029. године потврдити узлазну развојну трајекторију ове научне дисциплине.